

چرا برخی از رسانه‌ها علیه قانون مالیات بر عایدی سرمایه مطالب غیر علمی و سیاسی تولید می‌کنند؟

یارگیری از ۴ درصدی‌ها

مالیات بر عایدی سرمایه خاصیت بازتوزیعی دارد به نحوی که از ثروتمندان غیر مولد گرفته می‌شود

◀ **مرتضی‌عبدالحسینی**
خبرنگار

روزنامه سازندگی در برابر مالیات بر عایدی سرمایه که سال هاست مطالبه عمومی جریان‌های متفاوت اقتصادی کشور و اتفاقاً آژموده شده در کشورهای غربی است، زاویه گرفته‌است. این روزنامه می‌گوید چرا دولت خود تورم را ایجاد می‌کند و قیمت دارایی‌ها را که بالا رقت، مالیاتی تحت عنوان مالیات بر عایدی سرمایه از صاحبان دارایی‌ها می‌گیرد. این تعریفی سطحی و اشتباه از این پایه مهم مالیاتی است. مالیات بر عایدی سرمایه، مالیات ستانی از تفاضل ارزش خرید و فروش یک دارایی است که افراد در مدت کوتاه و بی‌آنکه تقاضای مصرفی داشته باشند، خرید و فروش کرده‌اند. به استناد جمع بندی‌های پژوهشی فشار مالیات ستانی در ایران بر ۵ درصد اقتصاد استوار است که از قضا بخش‌های مولد هستند و بر اساس لایحه بودجه ۱۴۰۱ حدود ۸۰ درصد خواهد شد. در این نوشتار ۵ پاسخ به ادعاهای روزنامه سازندگی داده شده است.

■ **فشار مالیاتی بر ۵ درصد اقتصاد**

در گفت و گویی که میان فتحعلیشاه و قائم مقام فراهانی در این باره که آیا می‌توان برای آغاز جنگ با روس‌ها (دوره دوم) پیشقدم شد، قائم مقام می‌پرسد مالیات ایران چقدر است؟ شاه می‌گوید شش کرور و آنگاه قائم مقام می‌پرسد که مالیات روسیه چقدر است، شاه می‌گوید ششصد کرور. قائم مقام می‌گوید جنگ شش کرور و ششصد کرور نه شرط عقل است. این برشی از تاریخ ایران است که نشان می‌دهد نه به‌صورت مقطعی بلکه پایه‌ای و نه حتی به‌صورت موقدی بلکه ساختاری نظام مالیات و مالیات ستانی ایران با چالش رو به رو بوده و نقل امروز و فردا نیست. وقتی از مالیات صحبت می‌شود، معمولاً مردم و بازار زاویه‌ای جدی با آن می‌گیرند که البته بخشی از آن به ناراضیاتی عمومی از وضعیت اقتصادی کشور برمی‌گردد که بیره هم نیست اما مرور وضعیت نظام مالیاتی ایران نشان می‌دهد که چرا نیاز به اصلاح وضعیت فعلی داریم. دارایی خانوارهای ایرانی،

افزایش قابل توجه صادرات نفت، رشد اقتصادی ایران را مثبت کرد

عبور نفتی از شرایط تحریمی

مرکز پژوهش‌های مجلس با تأیید سخنان رئیس‌جمهور درباره افزایش صادرات نفت، پیش‌بینی کرد که با توجه به رشد قابل توجه صادرات نفت خام، رشد اقتصادی کشور تا پایان سال ۱۴۰۰ به ۲.۸ درصد برسد.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش تحلیل بخش حقیقی اقتصاد ایران، عملکرد ۶ماهه اول امسال و برآورد رشد اقتصادی سال ۱۴۰۰ را اعلام کرد.

در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس آمده‌است: در حالی که رشد اقتصادی کشور از سال ۱۳۹۷ در دامنه منفی قرار گرفته بود، با شیوع ویروس کرونا در ماه‌های پایانی سال ۱۳۹۸، اقتصاد کشور متحمل شوک جدیدی شد و می‌توان بیان کرد عملکرد اقتصادی سال ۱۳۹۹ بیش از هر چیز متأثر از این شوک بوده است. همه‌گیری ویروس کرونا بخش خدمات را بسیار بیشتر از سایر بخش‌ها تحت تأثیر قرار داد و همچنین آثار زلفاهی آن نیز بسیار قابل توجه بود. با این حال تحقق رشد ۷درصدی گروه خدمات در سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۰ بر اساس آمارهای منتشره از سوی بانک مرکزی و در شرایطی که ارزش افزوده این گروه در سه‌ماهه اول سال ۱۳۹۹ با کاهش ۲.۵درصدی مواجه شده بود، حاکی از بازیابی این بخش از اقتصاد از تبعات منفی شیوع ویروس کروناست.

همچنین بر اساس آخرین شواهد از عملکرد اقتصاد ایران در ۶ماهه اول سال ۱۴۰۰ روند‌های قابل تحلیل تا پایان سال پیش‌بینی می‌شود بخش کشاورزی تحت تأثیر کاهش بارندگی با رشد منفی و بخش نفت خام و گاز طبیعی با توجه

طبق آمارهای اعلام شده ۴ درصد جمعیت کشور قشر مرفه هستند

بخش‌های مولد اقتصاد هستند و در همان ۵ درصد مرتبط با اقتصاد جاری است. در واقع بخش‌های مولد خواهیم گرفت، اما بخش چهارم و قابل‌تأمل مالیات، «مالیات بر ثروت» است. این بخش در سال جاری ۲۴ هزار میلیارد تومان بوده که با کاهش ۲۰درصدی در سال آینده کمتر از ۲۸ هزار میلیارد تومان خواهد بود. این همان درآمد جاری از مالیات است که در واقع از اقتصاد غیر مولد گرفته می‌شود، همان ۹۵ درصدی که در بخش اول گفته شد. واضح است که در این شرایط پیشنهاد منطقی می‌تواند آن باشد که فشار بر آن ۵ درصد کاهش یابد و منطق مالیات بر ثروت و درآمد ناشی از آن ثروت حاکم شود. آن وقت صورت‌های اصلی ثروت (ملک و سپرده) هم به همین منوال تحت تأثیر فشار مالیاتی قرار می‌گیرند.

■ **منتقدان مالیات بر عایدی سرمایه چه می‌گویند؟**

مالیات بر عایدی سرمایه مطالبه عمومی است که از سال ۱۳۹۱ مطرح شد و هر بار با کارشکنی‌ها در سطوح متفاوت دولتی و مجلس به اجرا نرسید. این نوع مالیات به معنی مالیات ستانی از تفاضل ارزش بازمانده و فروش یک دارایی است که افراد در مدت کوتاه و بی‌آنکه تقاضای مصرفی داشته باشند، اقلام را با نگاه سرمایه‌ای معامله می‌کنند. در نهایت در سال جاری نمایندگان مجلس از نهایی شدن این طرح خبر دادند و

- چهارشنبه ۶ بهمن ۱۴۰۰
- سال بیست‌وهشتم
- شماره ۷۸۳۴

تاریخچه

با اتکا بر «خلق درون زای پول»، «وام دهی جزیره‌ای به مشتریان خاص»، «فعالیت‌های سوداگرانه عظیم بخش قلیلی از جامعه» در تورم و ایضا شکل‌گیری انتظارات تورمی تأثیر جدی خواهند داشت و اتفاقاً مالک بسیاری از فعالیت‌های سوداگرانه در کشور همین نهادها و افراد هستند.

از طرفی شوک‌های بیرون زایی مانند تحریم و افزایش نرخ ارز نیز تحمیل‌کننده تورم فشار– هزینه بر سطوح عمومی قیمت‌ها بوده است. توجه ننماید که اگر کشور بخواهد از ماریجیح تورم خارج شود، چاره‌ای ندارد که بتدریج کسری ناشی از کاهش درآمد نفتی را جبران کند، با رشد کمتر هزینه‌ها نسبت به تورم سال قبل و افزایش بیشتر درآمدهای مالیاتی نه به معنی افزایش مالیات تولید، بلکه به معنی کاهش فرارهای مالیاتی اعم از وکالت، طبابت و… مجوز می‌خواهد و نا اطمینانی زیادی در اقتصاد وجود دارد، خریدن خانه، خودرو و… برای فرار از تورم نمی‌تواند شامل مالیات و درآمد دولت شود، ۳. سرمایه قابلیت نقدشوندگی و جا به جایی دارد و وضع مالیات بر آن باعث خروج آن از اقتصاد و کشور خواهد شد، ۴. فردی که قصد دارد خانه خود را بعد از ۱۰ سال بفروشد معلوم است که افزایش قیمتی برای آن رخ داده و فروش آن به هر قصدی با وجود تورم در کشور به معنی افت قدرت خرید است.

■ **پنج پاسخ به منتقدان**

چرا موارد انتقادی ذکر شده، برداشتی اشتباه و سطحی از مالیات بر عایدی سرمایه است؟ به این ۵ دلیل:
۱. انباشت سرمایه توسط قشر خاصی از نهادها اعم از سیستم بانکی و نهادها بخصوص بخش عمومی و حتی برخی خانوارها به‌دلیل شرايطی است که جامعه برای آنها فراهم کرده ما دولت به این مسأله دچار شده و می‌خواهد از افزایش قیمتی که خود او مسببش بوده است، مالیاتی تحت عنوان عایدی سرمایه بگیرد». به طور کلی ادبیات انتقادی از مالیات بر عایدی سرمایه بر ۴ مورد استوار است:
۱. افراد صاحب سرمایه عامل بنا شده است درآمد (سود دریافتی) اشخاص حقیقی و حقوقی حاصل از این موارد؛
۱- پنجاه درصد (۵۰٪) سود سهام و سهم‌النشرکه از اشخاص حقوقی،
۲- سود سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت و سایر انواع اوراق بهادار،
۳- سود متعلق به حساب‌های پس‌انداز، سپرده‌های مختلف و گواهی‌های سپرده نزد بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری، صندوق‌ها و نظایر آنها،
۴- سود سرمایه‌گذاری نزد سایر اشخاص،
۵- سود حاصل از انواع عقود اسلامی، مشمول مالیات باشد. این اتفاق اما به ذائقه برخی از کارشناسان خوش نیامده و روزنامه سازندگی در موضع‌گیری احساسی در مورد آن نوشته است: «سیاست‌های اشتباهی دولت باعث تورم می‌شود و تورم باعث افزایش قیمت خانه و خودرو و در نهایت دولت از آن افزایش قیمت مالیات می‌گیرد»، حرف اصلی سازندگی با تبیین مفهوم «توهم پولی» اریروینگ فیشر این است که: «فیشر معتقد بود مردمی که بواسطه کاهش ارزش پول (تورم) خیال ثروتمند شدن دارند در واقع دچار توهم پولی شده‌اند اما در کشور ما دولت به این مسأله دچار شده و می‌خواهد از افزایش قیمتی که خود او مسببش بوده است، مالیاتی تحت عنوان عایدی سرمایه بگیرد». به طور کلی ادبیات انتقادی از مالیات بر عایدی سرمایه بر ۴ مورد استوار است:
۱. افراد صاحب سرمایه عامل

اقتصادی

شرایط دریافت وام ۱۰۰ میلیون تومانی بدون ضامن

شرایط دریافت تسهیلات زیر ۱۰۰ میلیون تومان با اعتبارسنجی تشریح شد. مصطفی قمری وفا، مدیر روابط عمومی بانک مرکزی در صفحه شخصی خود در فضای مجازی دریافت تسهیلات زیر ۱۰۰ میلیون تومان با اعتبارسنجی را تشریح کرد.

بر این اساس طبق این متن، شرایط دریافت وام تا ۱۰۰ میلیون تومان بدون ضامن طبق بخشنامه وزارت اقتصاد به شرح زیر است:
- دریافت وام تا ۵۰ میلیون تومان فقط با نامه کسر از حقوق.
- دریافت وام تا ۱۰۰میلیون تومان یک نامه کسر از حقوق همراه با چک یا سفته.

براساس اعلام بانک مرکزی، جامعه هدف پرداخت تسهیلات خرد بدون ضامن در مرحله اول طبق بخشنامه وزارت اقتصاد شامل شاغلان و بازنشستگان نهادهای عمومی غیر دولتی، شرکت‌های معتبر بخش خصوصی که حقوقشان در بانک‌های زیرمجموعه وزارت اقتصاد پرداخت می‌شود و شاغلان، بازنشستگان و مستمری بگیران دستگاه‌های دولتی است.

کاهش ۵۰ تا ۷۰ درصدی قیمت برخی کالاها در پی اجرای طرح درج قیمت تولیدکننده

قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور بازرگانی از کاهش ۵۰ تا ۷۰ درصدی قیمت برخی کالاها از جمله آب معدنی و برخی لوازم بدکی خودرو با اجرای طرح درج قیمت تولیدکننده در هفته‌های اخیر خبر داد. «محمدصادق مفتح» در جمع خبرنگاران افزود: با اجرای طرح درج قیمت تولیدکننده، مردم امکان یافتند تا خود به ناظران قیمت تبدیل شوند. وی بیان داشت: در این طرح اختلاف قیمت تولیدکننده و مصرف‌کننده برای کالاهای سریع گردش ۲۰ درصد و برای کالاهای سرمایه‌ای و کند گردش مثل لوازم خانگی حداکثر ۳۰ درصد در نظر گرفته شده است. مفتح ادامه داد: این ارقام، متر و معیاری در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌دهد تا اگر اختلاف قیمت در کالاها پرمصرف بیش از ۲۰ درصد و در کالاهای سرمایه‌ای بیش از ۳۰ درصد بود، بداندت گرانفروشی در حال اتفاق افتادن است و بر این اساس تشخیص گرانفروشی برای مصرف‌کنندگان نهایی بسیار آسان شده است.

وی اضافه کرد: در همین مدت کوتاه از اجرای طرح، باخورد‌های خوبی از بازار دریافت شده و رقابت در لایه‌های توزیع و فروش بندت افزایش یافته است. این مقام مسئول تصریح کرد: مجازات گرانفروش نخریدن کالا است که بزرگترین ضمانت اجرایی این طرح است و با این تفاسیر دیگر مثل سابق نیازی به سیستم‌های نظارتی سنتی مثل تعزیرات و کشف جرم نیز نخواهد بود و به عدالت خواهد انجامید. وی گفت: در گذشته تولیدکنندگان یک محصول نهایی، قیمت مصرف‌کننده را بر مبنای دورترین فاصله و بیشترین هزینه قرار می‌دادند و به همین دلیل سیستم درج قیمت مصرف‌کننده در ذات خود یک بی‌عدالتی و عدم رقابت را به‌دنبال داشت، اما اکنون و با اجرای طرح فعلی، کالا عادلانه‌تر، با شرایط و قیمت بهتر در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد و رقابت‌ها در حلقه‌های توزیع و فروش افزایش خواهد داشت. مفتح خاطرنشان کرد: امروز در کالاهایی همچون فیلتر هوا و فیلتر روغن خودروها تا ۷۰ درصد کاهش قیمت در برخی برندها را شاهد هستیم که نشان می‌دهد در گذشته یک ظلم و اجحاف سیستماتیک اتفاق می‌افتاد. وی بیان داشت: در خصوص کالاهای دیرگردش و سرمایه‌ای از جمله لوازم خانگی نیز مقرر شده کارخانجات فقط قیمت در کارخانه را روی محصولات درج کنند و قیمت‌هایی که قرار است به مصرف‌کننده نهایی برسد با هماهنگی سازمان حمایت در محل فروش روی آن کالا درج خواهد شد.

مجوزی برای افزایش قیمت لوازم خانگی به کارخانجات داده نشد

قائم مقام وزیر در امور بازرگانی همچنین منکر هرگونه افزایش قیمت لوازم خانگی در حدود ۱۰ روز گذشته از سوی کارخانجات شد و تصریح کرد: چنین مجوزی به کارخانجات داده نشده است و اگر افزایش قیمت غیرمنطقی در کف بازار اتفاق افتاده باشد با آن برخورد خواهد شد.

مشاور معاون هماهنگی و محیط کسب و کار وزارت صمت:

تدوین ۹ پروژه تحولی برای صنعت حمل و نقل

مشاور معاون هماهنگی و محیط کسب و کار وزارت صمت گفت: بسته‌ای درخصوص حمایت از تولید داخل و بهبود فضای کسب و کار در موضوعات تأمین اجتماعی، گمرک، نظام بانکی و… تهیه شده و رئیس‌جمهور برای اجرایی شدن این موارد دستور داده است. سیدروح‌الله غضنفری با بیان اینکه ۱۱سید پروژه در رویکرد جدید وزارت صمت تعریف شده است، اظهار داشت: یکی از پروژه‌های اولویت‌دار در این خصوص، سبد پروژه صنایع حمل و نقل است و برای آن ۹ پروژه تحولی تدوین شده و ۲ موضوع اصلاح ساختار زنجیره تأمین خودرو و اصلاح ساختار بازارهای زنجیره تأمین است. وی با تأکید بر راهبرد حمایتی وزارت صمت از تشکل‌ها و انجمن‌ها، تقویت و استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی را یک ضرورت برای پیشبرد اهداف و برنامه‌های دولت دانست و اظهار داشت: پیشبرد و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها بدون استفاده از تشکل‌ها و انجمن‌ها میسر نیست و رویکرد وزارتخانه در این خصوص استفاده از نظرات انجمن‌ها در همه برنامه‌ها و سیاستگذاری‌ها است. **وزارت صمت**

صندوق تثبیت بازار سرمایه عهده‌دار بازار سرمایه

در روزهای بحرانی

رئیس هیأت عامل صندوق تثبیت بازار سرمایه با بیان اینکه صندوق تثبیت هرچند بازارگردان نیست، اما مدیریت ریسک بازار در روزهای بحرانی را برعهده دارد، گفت: هدایت منابع این صندوق در بازار باید اثربخش باشد و در زمان بحران سهام را به نقطه تعادل نزدیک کند. به گزارش سازمان بورس و اوراق بهادار، «منهه صبیانی» با بیان اینکه تصمیم جدید هیأت مدیره فرابورس درخصوص نحوه اجرای تبصره ۳ ماده ۱۵ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی باعث افزایش نقدشوندگی در بازار می‌شود، افزود: وظیفه صندوق تثبیت، ورود به بازار در مواقع بحرانی است که با هدف کنترل و کاهش ریسک انجام می‌شود و نقدشوندگی مهم‌ترین محور برای حمایت از بازار در مواقع بحرانی است. وی تصمیم فرابورس را در خصوص چهاربرابر شدن دامنه نوسان با درخواست بازارگردان برای نمادهایی که پنج روز صف باشند در جهت نقدشوندگی بازار اقدام بسیار خوبی دانست و گفت: چنین تصمیم‌هایی به ایجاد تعادل پایدار در بازار سرمایه کمک می‌کند و باعث می‌شود قدرت صندوق تثبیت برای اجرای وظایف حمایتی بیشتر شود. صبیانی هرگونه تصمیمی را که منجر به افزایش نقدشوندگی شود قابل تقدیر دانست و افزود: برداشته شدن حجم مبنا در بازار پایه مشروط به تشکیل صف فروش مستمر، تصمیم دیگری از هیأت مدیره فرابورس بود که توانست بخشی از صف‌های فروش بازار پایه را جمع‌آوری و نمادها را به تعادل نزدیک کند. رئیس هیأت عامل صندوق تثبیت بازار سرمایه با تأکید بر اینکه همچنان عدم تعادل در بسیاری از نمادهای بازار باعث کاهش اثربخشی اقدامات این صندوق می‌شود، گفت: مصوبه اخیر هیأت مدیره فرابورس در راستای افزایش نقدشوندگی سهام، تعمیق بازار و تسریع قرار گرفتن قیمت سهام در محدوده تعادلی می‌شود.